

Európai Biztonsági Stratégia Brüsszel, 2003. december 12.

Bevezetés

Európa sosem élt ekkora jólétben, biztonságban és szabadságban. A XX. század első felében dúló erőszakot az európai történelemben példa nélkül álló békés és stabil időszak váltotta fel.

E fejlődés központi eleme az Európai Unió létrehozása volt. Az Unió átalakította az államok közötti kapcsolatokat és a polgárok életét. Az uniós országok elkötelezettek a viták békés megoldása és a közös intézményeken keresztüli együttműködés iránt. Ezen időszak alatt a jogállamiság és a demokrácia fokozatos elterjedésével számos önkényuralmi rendszer alakult át biztonságos, stabil és dinamikus demokráciává. Az egymást követő bővítésekkel az egyesült és békés kontinens látomása valósággá válik.

Az Egyesült Államok – különösen a NATO-n keresztül – kulcsfontosságú szerepet játszott az európai integrációban és az európai biztonságban. A hidegháborút követően az Egyesült Államok domináns katonai szereplő maradt. Azonban a mai összetett problémákat egyetlen ország sem képes egyedül megoldani.

Európa még mindig a biztonságát fenyegető veszélyekkel és kihívásokkal néz szembe. A balkáni konfliktus kitörése emlékeztetett arra, hogy a háború nem tűnt el kontinensünkről. Az elmúlt évtizedben a világ egyetlen régiója sem volt mentes fegyveres konfliktustól. E konfliktusok legtöbbször országokon belül, és nem között zajlott, az áldozatok többsége pedig polgári áldozat volt.

25 állam több mint 450 millió lakost számlál, a világ bruttó nemzeti termékének negyedét előállító, és széles körű eszköztárral rendelkező uniójaként az Európai Unió vitathatatlanul globális szereplő. A legutóbbi évtizedben uniós erőket olyan távoli helyekre telepítettek, mint Afganisztán, Kelet-Timor és a Kongói Demokratikus Köztársaság. Az európai érdekek egyre fokozódó konvergenciája és az EU egyre erősödő kölcsönös szolidaritása hitelesebb és hatékonyabb szereplővé tesz minket. Európának készen kell állnia arra, hogy részt vállaljon a globális biztonság iránti felelősségben és egy jobb világ építésében.

I. A biztonsági környezet: globális kihívások és fő veszélyek

Globális kihívások

A hidegháborút követően kialakult környezetet az egyre nyitottabb határok jellemzik, ahol a belső és külső biztonsági szempontok feloldhatatlanul összekapcsolódnak. A kereskedelem és a befektetés áramlása, a technológiai fejlődés és a demokrácia elterjedése sok ember számára hozta el a szabadságot és a jólétet. Mások a frusztráció és igazságtalanság kiváltó okaként tekintettek a globalizációra. E fejlemények ezen felül növelték a nem állami csoportok által a nemzetközi ügyekben játszott szerepet. Továbbá fokozták Európának a

közlekedés, az energia, az informatika és más területek összekapcsolt infrastruktúrájától való függőségét – és így sebezhetőségét.

1990 óta csaknem 4 millió ember halt meg háborúban, ebből 90% polgári áldozat volt. Világszerte több mint 18 millió ember hagyta el konfliktus miatt otthonát.

A fejlődő világ nagy részén a szegénység és a betegség hallatlan szenvedést okoz és a biztonsággal kapcsolatos egyre sürgetőbb aggodalmakra ad okot. A Föld népességének fele, csaknem 3 milliárd ember él napi 2 eurónál kevesebből. Minden évben 45 millióan halnak meg éhezés vagy alultápláltság következtében. Az AIDS az emberiség történelmének egyik legpusztítóbb világjárványa, és a társadalmak szétesésének egyik tényezője. Új betegségek gyorsan elterjedhetnek, és globális fenyegetéssé válhatnak. Afrika Szaharától délre fekvő része ma szegényebb, mint 10 évvel ezelőtt. A gazdasági kudarc sok esetben politikai problémákhoz és erőszakos konfliktusokhoz kötődik.

A biztonság a fejlődés előfeltétele. A konfliktusok nemcsak az infrastruktúrákat – így a szociális infrastruktúrákat – teszik tönkre, hanem ösztönzik a bűnözést, eltántorítják a befektetőket és lehetetlenné teszik valamennyi szokásos gazdasági tevékenység gyakorlását is. Számos ország és régió a konfliktus–bizonytalanság–szegénység ördögi körének a foglya.

A természetes erőforrásokért, különösen a vízért folyó verseny – mely a globális felmelegedés miatt az elkövetkezendő évtizedekben csak éleződni fog – valószínűleg további zavarokat és migrációs áramlást idéz elő számos régióban.

Az energiától való függőség Európa számára különös aggodalomra ad okot. Európa a világ legnagyobb kőolaj- és földgázimportőre. A mai energiafogyasztás 50%-át behozatal fedezi. Ez 2030-ra 70%-ra fog emelkedni. A legtöbb energia a Perzsa-öbölből, Oroszországból és Észak-Afrikából kerül behozatalra.

Fő veszélyek

Ma nem valószínű, hogy bármely tagállamot nagyméretű agresszió érje. Ehelyett Európának új, változatosabb, kevésbé látható és előre kevésbé megjósolható veszélyekkel kell szembenéznie.

Terrorizmus: A terrorizmus emberéleteket veszélyeztet, nagy költségeket generál, társadalmunk nyitottságát és toleranciáját akarja aláásni, és Európa egésze számára egyre növekvő stratégiai fenyegetést jelent. A terrorista mozgalmak ellátottsága egyre jobb, egyre kiterjedtebb elektronikus hálózatok kötik össze őket, és egyre inkább hajlandóak korlátlan erőszakot alkalmazni tömeges áldozatok reményében.

A terrorizmus legutóbbi hulláma az egész világra kiterjed, és erőszakos vallásos szélsőséghez kötődik. Összetett okokból ered. Többek között a modernizáció nyomása, a kulturális, társadalmi és politikai válságok, valamint a külföldi társadalmakban élő fiatalok elidegenedése váltja ki. E jelenség a mi társadalmunkra is jellemző. Európa az effajta terrorizmusnak egyszerre célpontja és melegágya.

Az európai országok célpontok, és már érte is őket támadás. Az Al-Kaida sejtjeinek logisztikai bázisait felfedezték az Egyesült Királyságban, Olaszországban, Németországban,

Spanyolországban és Belgiumban. Elengedhetetlenül szükséges az összehangolt uniós fellépés.

A tömegpusztító fegyverek elterjedése a biztonságunkat leginkább fenyegető potenciális veszély. A nemzetközi szerződéses rendszerek és a kivétel ellenőrzésére vonatkozó megállapodások lelassították a tömegpusztító fegyverek és hordozórendszereik elterjedését. Azonban most új és veszélyes szakaszba lépünk, melyben felmerül a tömegpusztító fegyverekre irányuló fegyverkezési verseny lehetősége, különösen a Közel-Keleten. A biológiai tudományok kutatási eredményei az elkövetkező években növelhetik a biológiai fegyverek hatóerejét; a vegyi és radioaktív anyagokkal való támadásoknak szintén nagy az esélye. A rakétatechnológia elterjedése újabb elemmel növeli az instabilitást, és Európa számára fokozott kockázatot jelenthet.

A legijesztőbb forgatókönyv az, melyben a terrorista csoportok tömegpusztító fegyverek birtokába jutnak. Ilyen esetben egy kis csoportnak olyan nagyméretű pusztításra nyílna módja, melyre korábban csak egyes országok hadserege volt képes.

Regionális konfliktusok: Az olyan problémák, mint amelyek Kasmírban, a Nagy-tavak régiójában és a Koreai-félszigeten alakultak ki, közvetlenül és közvetve is hatással vannak az európai érdekekre, ami az Európához közelebb – főleg a Közel-Keleten – kirobbanó konfliktusokról éppúgy elmondható. Az erőszakos vagy befagyott konfliktusok – melyekre szintén találunk példát határaink mellett – a regionális stabilitást fenyegetik. Emberek életét teszik tönkre, lerombolják a társadalmi és fizikai infrastruktúrákat, fenyegetik a kisebbségeket, az alapvető szabadságokat és az emberi jogokat. A konfliktusok szélsőségeséghez, terrorizmushoz és államok kudarcához vezethetnek, és utat nyithatnak a szervezett bűnözés előtt. A regionális bizonytalanság miatt felerősödhet a tömegpusztító fegyverek iránti igény. A gyakran nehezen megfogható új fenyegetések kezelésének legjobb gyakorlati módja esetenként a régebbi regionális problémák megoldása lesz.

Az állam kudarca: A rossz kormányzás – korrupció, a hatalommal való visszaélés, a gyenge intézményrendszer és az elszámoltathatóság hiánya – és a polgári konfliktusok belülről bomlasztják az államokat. Bizonyos esetekben az állami intézmények összeomlását idézték elő. Szomália, Libéria és a tálibok vezette Afganisztán a legismertebb példa a közelmúltból. Az állam összeomlását olyan nyilvánvaló veszélyekkel lehet társítani, mint például a szervezett bűnözés vagy a terrorizmus.

Az állam kudarca riasztó jelenség, mely aláássa a globális kormányzást és fokozza a regionális instabilitást.

Szervezett bűnözés: Európa a szervezett bűnözés kiemelt célpontja. Ez a biztonságunk elleni belső fenyegetés fontos külső dimenzióval bír: kábítószer, nők, illegális migránsok és fegyverek határokon átnyúló kereskedelme finanszírozza a bűnbandák tevékenységeinek nagy részét. A terrorizmushoz is kötődhet.

Az ilyen bűnözői tevékenységek gyakran kötődnek gyenge vagy kudarcot valló államokhoz. A kábítószerből származó bevétel számos kábítószer-termelő országban felgyorsította az

állami struktúrák meggyengülését. Az ékkövek, a fa és a kézfegyverek kereskedelme a világ más részein táplál konfliktusokat. Mindezen tevékenységek a jogállamiságot és magát a társadalmi rendet is aláássák. A szervezett bűnözés szélsőséges esetekben az állam feletti uralmat is átveheti. Az Európában forgalomban lévő heroin 90%-a Afganisztánban termelt mákból származik, ahol a kábítószer-kereskedelem finanszírozza a magánhadseregeket. A kábítószer java balkáni bűnözői hálózatokon keresztül kerül terítésre, mely hálózatok felelősek a világméretű szexkereskedelem 700 000 női áldozatából mintegy 200 000-ért is. A szervezett bűnözés további figyelmet érdemlő új dimenziója az egyre fokozódó tengeri kalózkodás.

E különféle elemek – az extrém erőszakra törekvő terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek hozzáférhetősége, a szervezett bűnözés, az államrendszer gyengülése és a haderők magánkézbe kerülése – együttesen nagyon is radikális fenyegetést jelenthetnek számunkra.

II. Stratégiai célok

Olyan világban élünk, mely minden eddiginél fényesebb jövővel kecsegtet, ugyanakkor az általunk eddig ismerteknél nagyobb veszélyekkel is fenyeget. A jövő részben a mi tetteinken múlik. Globális szintű gondolkodásra és helyi szintű cselekvésre van szükség. Biztonsága és értékeinek előmozdítása érdekében az EU három stratégiai célt tűzött ki:

Válasz a fenyegetésekre

Az Európai Unió aktívan fellép a legfőbb fenyegetésekkel szemben.

- Szeptember 11. után hozott intézkedései között szerepelt az európai elfogatóparancs elfogadása, a terrorizmus finanszírozása elleni lépések, valamint kölcsönös jogsegélyre vonatkozó megállapodás az USA-val. Az EU folytatja ezen a területen az együttműködés fejlesztését és védelmének javítását.
- Hosszú évek óta folytat a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni politikát. Az Unió nemrégiben hagyott jóvá egy újabb cselekvési programot, mely a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség megerősítését szolgáló lépéseket, valamint a kivitel ellenőrzésének szigorítására és az illegális szállítmányok és a tiltott kereskedelem kezelésére irányuló intézkedéseket tartalmaz. Az EU elkötelezett a többoldalú szerződéses rendszerekhez való egyetemes csatlakozás elérése, valamint a szerződések és teljesítésük ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések megerősítése mellett.
- Az Európai Unió és a tagállamok felléptek a regionális konfliktusok kezelésének segítése és a kudarcot vallott államok talpra állítása érdekében többek között a Balkánon, Afganisztánban és a Kongói Demokratikus Köztársaságban. A jó kormányzás helyreállítása a Balkánon, a demokrácia előmozdítása és az ottani hatóságoknak a szervezett bűnözés leküzdésében való támogatása az EU-n belüli szervezett bűnözés elleni küzdelem egyik leghatékonyabb módja.

Most, a globalizáció korában a távoli fenyegetések éppolyan aggodalomra adhatnak okot, mint a közeli. Az észak-koreai nukleáris tevékenységek, a dél-ázsiai nukleáris kockázatok és a tömegpusztító fegyverek közel-keleti elterjedése mind aggodalommal tölti el Európát.

A terroristák és a bűnözők most az egész világra kiterjeszthetik működésüket: Közép- vagy Délkelet-Ázsiában folytatott tevékenységük fenyegetést jelenthet európai országok vagy polgáraik számára. Ugyanakkor a globális hírközlés révén Európában jobban értesülünk a világ bármely pontján kialakuló regionális konfliktusokról vagy humanitárius tragédiákról.

Az önvédelemről kialakult hagyományos felfogásunk a hidegháborút megelőzően és az alatt az inváziós fenyegetésen alapult. Az új fenyegetések esetében gyakran külföldön kell majd felállítani az első védelmi vonalat. Az új fenyegetések dinamikusan változnak. A tömegpusztító fegyverek elterjedésének kockázata idővel egyre jelentősebbé válik; a terrorista hálózatok ellenintézkedés híján egyre veszélyesebbé válnak. A kudarcot vallott államok sora bővül, és a szervezett bűnözés terjed, ha nem tesznek ellene, amint a nyugat-afrikai példa is megmutatta. Ez azt jelenti, hogy készen kell állnunk a válság kialakulása előtti fellépésre. A konfliktus megelőzést és a fenyegetések megelőzését nem lehet elég korán elkezdni.

A hidegháború alatti látható hatalmas fenyegetéssel ellentétben az új fenyegetések egyike sem pusztán katonai jellegű, és nem is lehet csupán katonai eszközökkel fellépni ellenük. Mindegyikük több eszköz alkalmazását igényli. A tömegpusztító fegyverek elterjedését korlátozni lehet a kivitel ellenőrzésével, és fel lehet lépni ellene politikai, gazdasági és más jellegű nyomással, miközben a probléma politikai okait egyaránt kezelik. A terrorizmus elleni küzdelemhez hírszerzési, rendőrségi, igazságügyi, katonai és egyéb eszközök keverékére lehet szükség. A kudarcot vallott államokban a rend helyreállítása katonai eszközöket, a fennálló válság kezelése pedig humanitárius eszközöket igényelhet.

A regionális konfliktusok politikai megoldást kívánnak meg, ugyanakkor katonai eszközök és hatékony rendfenntartás bizonyulhatnak szükségesnek a konfliktust követő szakaszban. A gazdasági eszközök lehetővé teszik az újjáépítést, a polgári válságkezelés pedig elősegíti a polgári kormány helyreállítását. Az Európai Unió különösen jó felszereltséggel rendelkezik az ilyen összetett helyzetek megoldására.

Biztonságépítés a szomszédságunkban

A földrajz még a globalizáció korában is fontos. Európa érdeke, hogy a határaink mentén fekvő országokban jó kormányzás valósuljon meg. Az erőszakos konfliktusokban részt vevő szomszédok, a szervezett bűnözés melegágyát jelentő gyenge államok, a rosszul működő társadalmak vagy a szomszédos országok robbanásszerű népességnövekedése mind problémát jelent Európa számára.

A csatlakozó államok integrációja növeli biztonságunkat, ám egyben az EU-t közelebb is viszi a problémás területekhez. Feladatunk az Európai Uniótól keletre és a Földközi-tenger mentén jó kormányzás alatt lévő országok gyűrűjének az előmozdítása, mely országokkal szoros és együttműködésen alapuló kapcsolatot tartunk fenn.

Ennek fontosságát legjobban a Balkán példája szemlélteti. Az USA-val, Oroszországgal, a NATO-val és más nemzetközi partnerekkel folytatott összehangolt erőfeszítéseink révén a régió stabilitását már nem fenyegeti jelentősebb konfliktus kitörése. Külpolitikánk hitelessége ottani eredményeink megszilárdításától függ. Az európai perspektíva stratégiai célt ad és reformra ösztönöz.

Nem érdekünk, hogy a bővítés kapcsán új választóvonalak alakuljanak ki Európában. A gazdasági és politikai együttműködés hasznát keleti szomszédainkkal is meg kell osztanunk,

miközben megoldást találunk az ottani politikai problémákra. Most fokozottabb és aktívabb érdeklődést kell tanúsítanunk a dél-kaukázusi problémák iránt, mivel az adott időpontban szomszédos régióvá fog válni.

Az arab-izraeli konfliktus megoldása Európa számára kiemelt stratégiai fontossággal bír. E nélkül kevés az esélye a többi probléma megoldásának a Közel-Keleten. Az Európai Uniónak továbbra is erőfeszítéseket kell tennie, és készen kell állnia arra, hogy forrásokat különítsen el a probléma megoldására annak megszületéséig. Az Európa által hosszú ideje támogatott kétállamos megoldás mára széles körben elfogadottá vált. Megvalósításához együttes és együttműködésen alapuló erőfeszítésre van szükség az Európai Unió, az Egyesült Államok, az ENSZ és Oroszország, valamint a régió országai részéről, de mindenekelőtt magának Izraelnek és a palesztinoknak az oldaláról.

A mediterrán térséget általában továbbra is komoly gazdasági stagnálás, társadalmi nyugtalanság és megoldatlan konfliktusok sújtják. Az Európai Unió érdekei megkívánják a mediterrán partnerekkel a barcelonai folyamat keretében való hatékonyabb gazdasági, biztonsági és kulturális együttműködés révén fenntartott folyamatos kapcsolatot. Szintén mérlegelni kell az arab világgal való szélesebb körű kapcsolatokat.

Hatékony multilateralizmuson alapuló nemzetközi rend

A globális veszélyek, globális piacok és globális média világában biztonságunk és jólétünk egyre inkább egy hatékony multilaterális rendszertől függ. Az Unió célkitűzése az erősebb nemzetközi közösség, a jól működő nemzetközi intézmények és a szabályokon alapuló nemzetközi rend kialakítása.

Elkötelezettek vagyunk a nemzetközi jog fenntartása és fejlesztése mellett. A nemzetközi kapcsolatok alapvető keretét az Egyesült Nemzetek Alapokmánya adja. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa felelős elsődlegesen a nemzetközi béke és biztonság fenntartásáért. Az ENSZ megerősítése, valamint a feladatainak ellátásához és a hatékony fellépéshez szükséges eszközökkel való ellátása kiemelt kérdés Európa számára.

Az a célunk, hogy a nemzetközi szervezetek, rendszerek és szerződések hatékony védelmet jelentsenek a nemzetközi békét és biztonságot fenyegető veszélyekkel szemben, és ezért készen kell állnunk a cselekvésre, amint azok szabályait megszegik.

A nemzetközi rendszer kulcsfontosságú intézményei – mint például a Kereskedelmi Világszervezet és a nemzetközi pénzügyi intézetek – bővítették tagságukat. Kína csatlakozott a Kereskedelmi Világszervezethez, Oroszország pedig jelenleg folytat tárgyalásokat belépéséről. Célul kell kitűznünk az ilyen jellegű szervezetek tagságának bővítését, magas színvonaluk megőrzése mellett.

A nemzetközi rendszer egyik központi eleme a transzatlanti kapcsolat. Ez nem csupán a két oldal érdekében áll, hanem a nemzetközi közösség egészét is erősíti. A NATO ezen kapcsolat egyik fontos kifejeződése.

A regionális szervezetek szintén erősítik a globális kormányzást. Az EBESZ és az Európa Tanács ereje és hatékonysága különös jelentőséggel bír az Európai Unió számára. Az olyan más regionális szervezetek, mint például az ASEAN, a MERCOSUR és az Afrikai Unió nagyban hozzájárulnak a világrendhez.

A szabályalapú nemzetközi rend egyik feltétele az, hogy a jog fejlődése kövesse az olyan fejleményeket, mint a tömegpusztító fegyverek elterjedése, a terrorizmus és a globális felmelegedés. Érdeünkben áll, hogy továbbfejlesszük az olyan meglévő intézményeket, mint a Kereskedelmi Világszervezet, és hogy támogassuk az új intézményeket, mint például a Nemzetközi Büntetőbíróság. Saját európai tapasztalatunk azt mutatja, hogy bizalomépítésen és fegyverzet-ellenőrzési rendszereken keresztül javítani lehet a biztonságon. Az ilyen eszközök ezenfelül jelentős mértékben hozzájárulhatnak szomszédságunk, és a távolabbi területek biztonságához és stabilitásához.

A nemzetközi közösség minősége az annak alapját képező kormányok minőségén múlik. Biztonságunk érdekében a legjobb védelmet egy felelősségteljesen kormányzott, demokratikus államokból világ jelenti. A felelősségteljes kormányzás terjesztése, a társadalmi és politikai reform támogatása, a korrupció és a hatalommal való visszaélés elleni küzdelem, a jogállamiság megteremtése és az emberi jogok védelme a nemzetközi rend megerősítésének legjobb eszköze.

A kereskedelmi és fejlesztési politika hathatós reformösztönző eszköz lehet. Mivel az Európai Unió és tagállamai a világ legjelentősebb hivatalos segítségnyújtói és kereskedelmi szereplői, módjuk van e célok elérésére.

A segítségnyújtási programok, feltételrendszerek és célzott kereskedelmi intézkedések révén a jobb kormányzáshoz való hozzájárulás továbbra is fontos része politikánknak, melyet meg kell erősítenünk. Az igazságosnak és mindenki számára lehetőségeket biztosítónak tekintett világ az Európai Unió és polgárai számára is nagyobb biztonságot jelent.

Több ország a nemzetközi társadalom kötelékein kívülre helyezte magát. Némelyek maguk törekedtek elszigetelődésre, míg más országok folyamatosan megsértik a nemzetközi normákat. Kívánatos lenne, hogy ezen országok csatlakozzanak a nemzetközi közösséghez, és az EU-nak készen kell állnia arra, hogy segítséget nyújtson számunkra. Az erre nem hajlandó országoknak meg kell érteniük, hogy álláspontjuknak ára van, és az az Európai Unióval való kapcsolatukat is befolyásolja.

III. Politikai következmények Európa számára

Az Európai Unió előrehaladást tett a koherens külpolitika és a hatékony válságkezelés felé. Eredményesen alkalmazható eszközökkel rendelkezünk, amint azt a Balkánon és azon túl is bizonyítottuk. Amennyiben azonban a lehetőségeinknek megfelelő hozzájárulást kívánunk nyújtani, aktívabban és koherensebben kell fellépünk, fejlesztenünk kell képességeinket, és együtt kell működnünk másokkal.

Aktívabban kell stratégiai céljaink elérésére törekednünk. Ez vonatkozik a válságkezelés és a konfliktus megelőzés rendelkezésünkre álló eszközeinek teljes tárára, így a politikai, diplomáciai, katonai, polgári, kereskedelmi és fejlesztési tevékenységekre. Az új, dinamikus fenyegetések elleni fellépéshez aktív szakpolitikákra van szükség. Olyan stratégiai kultúrát kell kialakítanunk, mely elősegíti a korai, gyors és – szükség esetén – határozott beavatkozást.

A védelemre 160 milliárd eurót fordító, 25 tagállamból álló Uniónak képesnek kell lennie több művelet egyszerre történő lebonyolítására. Különös többletértékkel bírhatna a katonai és polgári képességeket egyaránt igénybe vevő műveletek kifejlesztése.

Az EU-nak támogatnia kell az ENSZ-t, mivel az fellép a nemzetközi békét és biztonságot érő fenyegetések ellen. Az EU elkötelezett a konfliktuson átesett országok megsegítése céljából elkötelezett az ENSZ-szel való együttműködés megerősítése, és a rövid távú válságkezelési helyzetekben az ENSZ számára nyújtott támogatás fokozása mellett.

Képesnek kell lennünk cselekedni, mielőtt a körülöttünk lévő országokban a helyzet romlik, amikor tömegpusztító fegyverek elterjedését észlelik, valamint mielőtt sürgős humanitárius vészhelyzetek adódnak.

A megelőzéssel el lehet kerülni, hogy a jövőben súlyosabb problémák alakuljanak ki. A szélesebb körű felelősséget és aktívabb részvételt vállaló Európai Unió nagyobb politikai súllyal fog bírni.

Fokozott képesség. Elérhető közelségbe került egy fokozott képességekkel rendelkező Európa, ám ahhoz, hogy a benne rejlő teljes potenciál megvalósuljon, időre lesz szükség. A folyamatban lévő fellépések – különösen a védelmi ügynökség létrehozása – jó irányba mutatnak.

Katonai alakulataink rugalmasabb, mobil haderővé való átalakítása és az új fenyegetésekre való felkészítésük érdekében több forrást kell a védelemre fordítani, és hatékonyabban kell a forrásokat felhasználni.

A szisztematikusan, közösen és megosztva használt eszközök csökkentenék a párhuzamosságot, a működési költséget, és középtávon növelnék a képességeket.

A hatékony katonai fellépést szinte minden nagyobb beavatkozás során polgári káosz követte. Nagyobb kapacitást kell biztosítanunk az összes szükséges polgári forrásnak a válság alatti és utáni helyzet során való rendelkezésre bocsátásához.

Erősebb diplomáciai képesség: olyan rendszerre van szükség, mely kombinálja a tagállamok és az EU-intézmények forrásait. A távolabbi és számunkra idegen problémák megoldása jobb megértést és kommunikációt kíván.

A közös fellépések legjobb alapját a közös fenyegetésértékelések jelentik. Ehhez a tagállamok között és a partnerekkel a hírszerzési információk hatékonyabb cseréjére van szükség.

A képességek különböző területeken való növelésével a missziók szélesebb körében kellene gondolkodnunk. Ez magában foglalhat együttes leszerelési műveleteket, a harmadik országoknak a terrorizmus elleni küzdelemben nyújtott támogatást és a biztonsági ágazat reformját is. Utóbbi egy szélesebb körű intézményépítés része lenne.

Az EU és a NATO közötti állandó megállapodások – különösen a Berlin Plusz – fokozzák az EU operatív képességét, és keretbe fogják a két szervezet stratégiai partnerségét a válságkezelés terén. Ez tükrözi az új évszázad kihívásainak való megfelelésre tett közös elhatározásunkat.

Nagyobb koherencia. A közös kül- és biztonságpolitika, valamint az európai védelem- és biztonságpolitika lényege az, hogy közösen erősebbek vagyunk. Az utóbbi években számos különböző eszközt dolgoztunk ki, melyek mindegyike saját struktúrával és rendeltetéssel bír.

A kihívást most a különféle eszközök és képességek, vagyis az európai segítségnyújtási programok, az Európai Fejlesztési Alap, a tagállamok katonai és polgári képességeinek és az egyéb eszközöknek az összehangolása jelenti. Mindezek hatással lehetnek a biztonságunkra és a harmadik országok biztonságára. A fejlesztés elsődleges feltétele a biztonság.

A diplomáciai erőfeszítéseknek, a fejlesztési, kereskedelmi és környezetvédelmi politikáknak ugyanarra kell törekedniük. Válságban az egységes irányítást semmi sem helyettesítheti.

A külső fellépések és a bel- és igazságügyi politikák jobb összhangja egyaránt kulcsfontosságú a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben.

Nemcsak az uniós eszközök közötti nagyobb koherenciára van szükség, hanem az egyes tagállamok külső tevékenységeinek az összehangolására is.

Regionális szinten is koherens politikákra van szükség, különösen a válságkezelés terén. A problémákat ritkán sikerül megoldani egyetlen ország szintjén vagy regionális támogatás nélkül, amint az a balkáni és a nyugat-afrikai tapasztalatok a maguk módján megmutatták.

Együttműködés a partnerekkel. Önmagunkban igen kevés problémát vagyunk képesek megoldani. A fent leírt fenyegetések közös fenyegetések, legszorosabb partnereinkkel együtt érintenek minket. Nemzetközi együttműködésre van szükség. Célkitűzéseink elérésére törekednünk kell mind a nemzetközi szervezeteken belüli többoldalú együttműködésen, mind a kulcsfontosságú szereplőkkel való partnerségeken keresztül.

A transzatlanti kapcsolat egyedülálló fontosságú. A közösen fellépő Európai Unió és Egyesült Államok a világ javát szolgáló hatalmas erőt jelenthet. Törekednünk kell az USA-val való eredményes és kiegyensúlyozott partnerségre. Ez egy további okot jelent az Európai Unió számára, hogy folytassa képességei kiépítését és fokozza egységességét. Tovább kell törekednünk az Oroszországgal való szorosabb kapcsolatokra, ami biztonságunk és jólétünk egyik fő tényezője. A közös értékek tiszteletben tartása megerősíti a stratégiai partnerség irányába való előrehaladásunkat.

A világ valamennyi részéhez történelmi, földrajzi és kulturális kötelékek kötnek: közel-keleti szomszédainkhoz, afrikai, latin-amerikai és ázsiai partnereinkhez. E kapcsolatok fontos alapot jelentenek, melyre építhetünk. Különösen Japánnal, Kínával, Kanadával és Indiával kell stratégiai partnerség kialakítására törekednünk, valamint mindazon országokkal, melyek osztják céljainkat és értékeinket, és készen állnak arra, hogy fellépjenek ezek védelmében.

Összegzés

Világunk új veszélyekkel néz szembe, de egyben új lehetőségeket is tartogat. Az Európai Uniónak lehetősége van arra, hogy a fenyegetések kezelésében és a lehetőségek megvalósításában fontos szerepet játsszon. Egy aktív és nagyobb képességekkel rendelkező Európai Unió globális szintű hatást érhetne el. Ezzel támogatna egy hatékony többoldalú rendszert, mely méltányosabb, biztonságosabb és egységesebb világ felé vezetne.